

АНГЛОМОВНА БІЗНЕС-ТЕРМІНОЛОГІЯ: ДІАХРОНІЧНИЙ АСПЕКТ

Селецька Ольга Олександрівна,

асистент кафедри «Філологія»

Одеського національного морського університету

ORCID ID: 0009-0006-3323-899X

Статтю присвячено комплексному аналізу англomовної бізнес-термінології у діяхронічному аспекті. Актуальність дослідження зумовлена провідною роллю англійської мови як міжнародної лінгва франка у сфері бізнес-комунікації, що робить її терміносистему важливим інструментом глобальної взаємодії. Метою статті є виявлення основних етапів становлення бізнес-лексики англійської мови, визначення способів формування та трансформації термінів у різні історичні періоди, а також окреслення сучасних тенденцій її розвитку. Дослідження базується на матеріалах тлумачних словників та спеціалізованих енциклопедій. Використано описовий метод, етимологічний аналіз, зіставний підхід. Розкрито, що в XVI–XVII століттях бізнес-лексика англійської мови формувалася переважно за рахунок запозичень із латини, французької та нідерландської мов (*cargo, tariff, finance, merchant, bank*). У XVIII столітті відбувається інституціоналізація фінансово-економічної термінології, з'являються поняття, пов'язані з банківською справою та біржовою діяльністю (*banknote, shareholder, insurance, stock*). XIX століття позначене індустріалізацією та розвитком виробничої лексики (*industry, management, productivity, marketing*). У XX столітті на перший план виходять аббревіація та стандартизація термінів (*GDP, WTO, IMF, CEO*), що відповідає потребам міжнародної економічної комунікації. Кінець XX – початок XXI століття характеризується появою термінів, пов'язаних із цифровою економікою та інноваційними бізнес-моделями (*e-commerce, startup, blockchain, cryptocurrency, fintech*). Визначено сучасні тенденції функціонування бізнес-термінології: глобалізація та інтернаціоналізація, активна інтеграція з термінами інформаційних технологій, динамічність оновлення, аббревіація та метафоричне переосмислення загальноживованої лексики. Зроблено висновок, що англomовна бізнес-термінологія є динамічною системою, яка швидко адаптується до соціально-економічних змін і слугує універсальним засобом міжнародної професійної комунікації.

Ключові слова: бізнес-термінологія, англійська мова, діяхронічний аспект, етимологія, запозичення, словотвір, аббревіація, семантичні трансформації.

Seletska Olha. English Business Terminology: A Diachronic Aspect

The article is devoted to a comprehensive analysis of English business terminology in a diachronic perspective. The relevance of the study is determined by the leading role of English as an international lingua franca in the field of business communication, which makes its terminological system an important tool of global interaction. The aim of the article is to identify the main stages in the development of English business vocabulary, to determine the ways of term formation and transformation in different historical periods, as well as to outline the current trends of its functioning. The research is based on materials from explanatory dictionaries and specialized encyclopedias. The methods used include the descriptive method, etymological analysis, and comparative approach. It has been revealed that in the 16th–17th centuries English business vocabulary was formed mainly through borrowings from Latin, French, and Dutch (*cargo, tariff, finance, merchant, bank*). In the 18th century, the institutionalization of financial and economic terminology took place, with the emergence of concepts related to banking and stock exchange activities (*banknote, shareholder, insurance, stock*). The 19th century was marked by industrialization and the development of production-related vocabulary (*industry, management, productivity, marketing*). In the 20th century, abbreviation and standardization of terms came to the fore (*GDP, WTO, IMF, CEO*), reflecting the needs of international economic communication. The late 20th – early 21st century is characterized by the emergence of terms related to the digital economy and innovative business models (*e-commerce, startup, blockchain, cryptocurrency, fintech*). It is determined that the current trends of English business terminology functioning are globalization and internationalization, active integration with information technology terms, dynamism of updating, abbreviation and metaphorical re-semanticization of general living vocabulary. It is concluded that English business terminology is a dynamic system that adapts quickly to socio-economic changes and serves as a universal means of international professional communication.

cryptocurrency, fintech). The study identifies the main trends of modern business terminology functioning: globalization and internationalization, active integration with IT-related vocabulary, dynamic renewal, abbreviation, and metaphorical reinterpretation of common words. It is concluded that English business terminology is a dynamic system that quickly adapts to socio-economic changes and serves as a universal tool of international professional communication.

Key words: *business terminology, English language, diachronic aspect, etymology, borrowing, word formation, abbreviation, semantic transformations.*

Вступ. Сучасний етап розвитку глобалізованого суспільства характеризується активною інтеграцією економічних процесів, що зумовлює динамічне збагачення та трансформацію англійської бізнес-термінології. Англійська мова виконує функцію міжнародної лінгва франка у сфері бізнес-комунікації, тому саме її терміносистема відображає не лише зміни економічної реальності, а й культурно-історичні процеси [1]. Дослідження бізнес-термінології у діяхронічному аспекті дає можливість простежити етапи її становлення, виявити закономірності формування та адаптації термінів у різні історичні періоди, а також окреслити тенденції сучасного розвитку.

Актуальність теми зумовлена необхідністю глибшого розуміння еволюції англійської бізнес-термінології, адже саме вона відображає процеси концептуалізації економічних явищ у свідомості суспільства та забезпечує ефективність професійної комунікації у міжнародному середовищі. У науковому плані таке дослідження сприяє уточненню понятійного апарату термінознавства та розширенню уявлень про динаміку мовних процесів у спеціалізованій лексиці.

Мета статті полягає у виявленні основних етапів розвитку англійської бізнес-термінології, аналізі способів її формування та трансформації у діяхронічному вимірі, а також у визначенні провідних тенденцій її сучасного функціонування. Матеріалом дослідження слугують тлумачні словники англійської мови та спеціалізовані енциклопедії [2; 3; 4; 5]. Методи дослідження включають описовий метод для інвентаризації термінів, етимологічний аналіз для з'ясування походження та шляхів запозичення, зіставний метод для виявлення еволюційних змін у значеннях та структурі термінів.

Результати. Еволюція англійської бізнес-термінології відбувалася поступово і віддзеркалювала зміни у світовій економіці, торгівлі та соціокультурному розвитку [6]. Її початковий етап датується XVI–XVII століттями,

коли внаслідок великих географічних відкриттів і розширення колоніальної торгівлі з'явилися перші сталі позначення економічних явищ. Саме тоді англійська мова засвоює низку запозичень із латини, французької та нідерландської мов, серед яких *cargo* (вантаж), *tariff* (тариф), *finance* (фінанси), *merchant* (купець), *bank* (банк). Ці терміни були безпосередньо пов'язані з морською торгівлею, товарообміном та податковими зобов'язаннями і стали основою формування первинного шару бізнес-лексики.

У XVIII столітті, коли в Англії активно розвивається банківська система та акціонерні компанії, англійська бізнес-термінологія збагачується словами, що позначають нові фінансово-економічні явища. Поширюються такі терміни, як *banknote* (банкнота), *shareholder* (акціонер), *insurance* (страхування), *stock* (акція). Їхня поява відображає становлення біржової торгівлі та розвиток комерційного права. У цей період економічна терміносистема почала відображати не лише обмін товарів, а й складніші форми фінансових відносин.

XIX століття стало добою промислової революції, що принесла значні новації у бізнес-лексику. Тоді виникають слова, які пов'язані з індустріалізацією та розвитком виробництва: *industry* (промисловість), *factory* (фабрика), *management* (управління), *productivity* (продуктивність), *marketing* (маркетинг). Бізнес-термінологія виходить за межі торговельно-фінансової сфери й охоплює поняття, що стосуються організації праці, виробничих процесів і розподілу ресурсів [6]. Наприклад, у цей період активно формується понятійний апарат менеджменту, що згодом перетворився на окрему наукову дисципліну.

У XX столітті, на тлі міжнародної інтеграції та становлення глобальної економіки, бізнес-лексика англійської мови значно розширюється. З'являються терміни *budgeting* (бюджетування), *outsourcing* (аутсорсинг), *merger* (злиття компаній), *franchising* (франчайзинг). У діловому дискурсі закріплюються

аббревіатури та скорочення, що стали універсальними для міжнародної економічної комунікації: *GDP* (gross domestic product – валовий внутрішній продукт), *WTO* (World Trade Organization – Світова організація торгівлі), *IMF* (International Monetary Fund – Міжнародний валютний фонд). Це був час, коли бізнес-термінологія остаточно набула статусу глобальної.

Кінець XX – початок XXI століття ознаменувалися переходом до цифрової економіки, що зумовило появу нових термінів, пов'язаних з інформаційними технологіями та інноваційними бізнес-моделями. У мову входять такі одиниці, як *e-commerce* (електронна комерція), *startup* (стартап), *blockchain* (блокчейн), *cryptocurrency* (криптовалюта), *fintech* (фінансові технології). Наприклад, термін *Bitcoin* став не лише позначенням конкретної криптовалюти, а й символом цілого напрямку розвитку фінансової сфери. Сучасна бізнес-лексика характеризується динамічністю, високим рівнем запозичень і тенденцією до універсалізації, коли англomовні терміни активно входять до інших мов, функціонуючи як міжнародні маркери ділового спілкування.

Отже, історія розвитку англomовної бізнес-термінології демонструє послідовний перехід від локальної торговельної лексики ранньої доби до багатошарової та гнучкої глобальної терміносистеми сучасності [6]. Її словниковий склад відображає ключові економічні й культурні зрушення, що супроводжували формування світового ринку, індустріалізацію, міжнародну інтеграцію та цифрову революцію. Приклади лексичних інновацій кожного етапу свідчать про те, що бізнес-термінологія не лише адаптується до нових умов, а й активно формує когнітивну картину економічної реальності.

Формування англomовної бізнес-термінології має тривалий і багатошаровий характер, що відображає розвиток економічних процесів, становлення торговельних і фінансових інституцій, а також глобалізацію світової економіки. У діахронічному вимірі можна простежити поступовий перехід від домінування зовнішніх запозичень до внутрішніх словотвірних механізмів, семантичних трансформацій і створення міжнародних аббревіатур, які стали невід'ємною частиною сучасної бізнес-комунікації [7].

На початкових етапах розвитку, у XVI–XVII століттях, вирішальну роль відігравали запозичення з латини, французької та нідерландської мов. Саме у цей період у мові закріпилися слова, що безпосередньо позначали предмети та явища морської торгівлі, податкової системи, банківської справи, зокрема *cargo*, *tariff*, *finance*, *bank*, *cheque*. Вони мали універсальний характер і були зрозумілими для представників різних торговельних середовищ, що забезпечувало їх швидку інтеграцію в англійську мову. У XVIII–XIX століттях процес запозичень триває, однак він уже більш вибірковий: у мову входять французькі слова *entrepreneur*, *bureau*, *balance*, а також німецькі *cartel*, *dumping*. Усі ці терміни пов'язані з розвитком банківської системи, біржової торгівлі та міжнародних економічних зв'язків.

Паралельно з процесом запозичень формуються внутрішні механізми творення бізнес-термінів. Значну роль у XVIII–XIX століттях відігравали словоскладання і афіксація [7]. Завдяки цим процесам у мові з'являються терміни *banknote*, *shareholder*, *stockholder*, *bookkeeping*, *globalization*, *privatization*, *productivity*, *investment*. Іншим поширеним способом було утворення нових слів шляхом переходу їх з однієї частини мови до іншої (конверсії), наприклад *market* як іменник і *to market* як дієслово, *trade* і *to trade*. Ці процеси демонструють прагнення до економії мовних ресурсів та адаптації наявної лексики до нових потреб.

XIX століття, доба промислової революції, характеризується активним поширенням складних термінів і композитів, які відображали реалії виробничих та управлінських процесів: *workforce*, *partnership*, *overproduction*. У цей час активно утворюються абстрактні поняття через афіксацію, наприклад *management*, *development*, *employment*. Зростання виробництва і розвиток менеджменту вимагали нових засобів номінації, тому у лексиці з'явилися позначення не лише предметів і явищ, а й організаційних процесів.

У XX столітті на перший план виходить аббревіація та створення скорочень, що зумовлено потребою в ефективній міжнародній комунікації. Саме тоді у мові з'являються такі скорочення, як *GDP* (*gross domestic product*), *WTO* (*World Trade Organization*),

IMF (International Monetary Fund), CEO (chief executive officer). Зазначені одиниці стали загальноновживаними у світовій економіці й не потребують перекладу в багатьох мовах, що свідчить про універсалізацію бізнес-термінології.

Окрему групу становлять семантичні трансформації, коли вже наявні слова набувають нових значень у бізнес-дискурсі. Так, *portfolio*, яке спершу позначало набір мистецьких робіт, стало терміном у фінансовій сфері на позначення пакета цінних паперів чи інвестицій. *Equity*, що раніше означало справедливість, у бізнес-контексті отримало значення частки у власності компанії. Такі приклади свідчать про здатність мови переосмислювати звичні слова й пристосовувати їх до нових реалій.

На рубежі XX–XXI століть бізнес-лексика активно поповнюється термінами, які виникають завдяки міждисциплінарному переносу понять з інформаційних технологій, а також під впливом процесів цифровізації та глобалізації. З'являються такі слова, як *startup*, *crowdfunding*, *blockchain*, *cryptocurrency*, *fintech*. Термін *Bitcoin* позначає не лише окрему криптовалюту, а й символізує новий напрям фінансових інновацій. Сучасні терміни зазвичай формуються шляхом словоскладання, скорочення чи калькування, що робить їх максимально зручними для міжнародного використання.

У діахронічній перспективі розвиток бізнес-термінології демонструє рух від зовнішнього до внутрішнього способу формування, від простих запозичень до активної внутрішньої деривації та семантичних зрушень. Якщо ранні етапи характеризувалися переважно засвоєнням чужомовної лексики, то пізніше відбувається розбудова власних словотворчих моделей, а сучасний етап визначається тенденцією до глобалізації й дигіталізації, що формує новий пласт міжнародної термінології, що підтверджує, що бізнес-лексика англійської мови є динамічною системою, яка не лише реагує на соціально-економічні зміни, а й сама впливає на формування когнітивної картини економічної реальності.

Сучасне функціонування англійської бізнес-термінології визначається низкою провідних тенденцій, які зумовлені глобалізаційними процесами, розвитком цифрових технологій та інтеграцією економіки у світо-

вому масштабі. Однією з ключових тенденцій є інтернаціоналізація термінології. Англійські бізнес-терміни широко запозичуються іншими мовами без перекладу або з мінімальною адаптацією, що забезпечує уніфікацію професійної комунікації у міжнародному бізнес-середовищі. Прикладами цього є такі слова, як *startup*, *outsourcing*, *blockchain*, *crowdfunding*, які однаково функціонують у більшості європейських мов.

Важливу роль відіграє процес дигіталізації бізнес-лексики. У сучасному дискурсі з'являється велика кількість термінів, пов'язаних із цифровою економікою, електронною комерцією, фінансовими технологіями та віртуальними активами. Такі номінації, як *e-commerce*, *fintech*, *cryptocurrency*, *digital marketing*, *cloud service*, демонструють тенденцію до тісного переплетення бізнес-лексики з термінами інформаційних технологій.

Ще однією тенденцією є динамічність та висока швидкість оновлення бізнес-термінології. Нові поняття виникають разом із появою інноваційних бізнес-моделей, а застарілі терміни швидко виходять з ужитку. Це пов'язано із глобальною конкуренцією та постійною трансформацією економічного середовища, яке потребує оперативного мовного відображення.

Сучасна бізнес-термінологія характеризується також широким використанням аббревіатур та скорочень, які забезпечують зручність і компактність ділового спілкування. Наприклад, такі одиниці, як *KPI (key performance indicator)*, *ROI (return on investment)*, *IPO (initial public offering)*, *CRM (customer relationship management)*, стали загальноновживаними у професійному середовищі та часто вживаються без розшифровки.

Спостерігається також чітка тенденція до метафоризації та семантичного переосмислення слів, що походять із загальної лексики, адже саме такі мовні механізми дозволяють максимально точно та образно відобразити нові економічні реалії. Метафоризація у бізнес-дискурсі виконує не лише номінативну, а й когнітивно-інтерпретаційну функцію: вона створює нові образи, які легко сприймаються та запам'ятовуються, сприяють швидкому поширенню термінів у професійному та масовому середовищі. Так, слово *unicorn*, яке традиційно означає міфічну істоту, у бізнес-сфері стало позначенням надзвичайно

успішних стартапів із капіталізацією понад 1 мільярд доларів. Такий перенос підкреслює рідкісність і винятковість подібних компаній, водночас наділяючи їх міфологізованим ореолом успіху [8].

Слово *bubble* у повсякденній лексиці означає «мильну бульбашку», однак у бізнесі воно використовується для позначення економічної «бульбашки», тобто ситуації штучного завищення вартості активів, яка неминуче завершується крахом. Такий образ наочно відтворює крихкість і швидкоплинність ринку в умовах фінансових спекуляцій. Інший приклад *angel*, що у звичайній мові означає «ангел», у бізнес-контексті набуло значення «інвестор, який підтримує стартап на початковій стадії розвитку». Це метафоричне переосмислення підкреслює роль інвестора як «рятувальника» чи «охоронця» бізнесу, що допомагає йому зростати на ранніх етапах [8].

До цього ряду можна віднести й інші одиниці, наприклад *shark* («акула»), що у бізнес-середовищі позначає агресивного інвестора або підприємця, який діє рішуче й безкомпромісно. Подібні метафоричні переноси сприяють емоційному забарвленню бізнес-лексики та роблять її більш експресивною, що відповідає сучасним тенденціям динамічного й конкурентного економічного середовища [8]. Таким чином, метафоризація та семантичне переосмислення виступають важливими механізмами розвитку англомовної бізнес-термінології, надаючи їй гнучкості, образності та здатності швидко адаптуватися до нових викликів.

Отже, провідними тенденціями сучасного функціонування англомовної бізнес-термінології є її глобалізація та універсалізація,

активна інтеграція з термінологією цифрових технологій, динамічність і постійне оновлення, прагнення до компактності та стандартизації, а також метафоричне переосмислення загальноживаних слів у нових економічних контекстах. Усі ці тенденції підтверджують здатність англомовної бізнес-лексики швидко реагувати на потреби суспільства та залишатися ефективним інструментом міжнародної професійної комунікації.

Висновки. Дослідження англомовної бізнес-термінології у діахронічному аспекті підтверджує її тісний зв'язок з економічною та культурно-історичною динамікою суспільства. Від перших запозичень доби великих географічних відкриттів і становлення морської торгівлі до сучасних цифрових номінацій, ця терміносистема демонструє поступовий і закономірний розвиток. Еволюція лексики відображає ключові економічні зрушення: формування банківської справи, індустріалізацію, інтеграцію міжнародного ринку та перехід до цифрової економіки.

Основними способами формування бізнес-термінів стали запозичення, словоскладання, афіксація, конверсія, семантичні трансформації та аббревіація, що на різних етапах мали різну продуктивність. Сучасний етап характеризується глобалізацією термінології, її активною інтернаціоналізацією, інтеграцією з інформаційними технологіями, тенденцією до компактності та прагненням до універсальності.

Таким чином, англомовна бізнес-термінологія постає як динамічна, багаторівнева система, здатна швидко реагувати на соціально-економічні зміни й водночас впливати на концептуалізацію економічної реальності у міжнародному просторі.

Література:

1. Crystal D. *English as a Global Language*. Cambridge University Press. 2003. 134 p.
2. Longman Business English Dictionary. Pearson Education Limited, 2007. 250 p.
3. Online Webster dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com/> (дата звернення: 10.07.2025)
4. Online Macmillan dictionary URL: <http://www.macmillandictionary.com/> (дата звернення: 12.07.2025)
5. Online Oxford dictionary URL: <https://en.oxforddictionaries.com/> (дата звернення: 11.07.2025)
6. Grygiel M. Business English from a linguistics perspective. *English for Specific Purposes – World*. 2015. Special Issue 1, vol. 16. P. 1–12.
7. Sager I.C. Term Formation. *Handbook of Terminology management*. Amsterdam: John Benjamins, 1998. P. 25–41.
8. Business jargon. URL: <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/features/business-jargon> (дата звернення: 11.07.2025)

References:

1. Crystal, D. (2003). *English as a Global Language*. Cambridge University Press.
2. Longman Business English Dictionary. (2007). Pearson Education Limited.
3. Online Webster dictionary. Retrieved from: <https://www.merriam-webster.com/>
4. Online Macmillan dictionary. Retrieved from: <http://www.macmillandictionary.com/>
5. Online Oxford dictionary. Retrieved from: <https://en.oxforddictionaries.com/>
6. Grygiel, M. (2015). Business English from a linguistics perspective. *English for Specific Purposes – World, Special Issue 1, vol. 16*, 1–12.
7. Sager, I.C. (1998). Term Formation. *Handbook of Terminology management*. Amsterdam: John Benjamins, P. 25–41.
8. Business jargon. Retrieved from: <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/features/business-jargon>

Стаття надійшла до редакції 10.08.2025

Стаття прийнята 03.09.2025

Статтю опубліковано 27.10.2025